

VVE-beleid 2020-2022

Voor en vroegschoolse educatie in Nijmegen

1. Inleiding

Een effectief beleid gericht op het vergroten van onderwijskansen start op de voorschool. In Nijmegen is de afgelopen jaren flink geïnvesteerd in de kwaliteit van de voor- en vroegschoolse educatie (VVE). Met een kwalitatief hoogwaardige voorschoolse educatie stimuleren pedagogisch medewerkers de jonge kinderen op de peuteropvang spelenderwijs in hun ontwikkeling. In een doorgaande lijn worden de kleuters in de vroegschool ondersteund.

In 2018 is in Nijmegen de kindgebonden financiering van de VVE-subsidies ingevoerd. Vanaf dat moment zijn de locatiegebonden subsidies voor peuterspeelzalen beëindigd. De VVE-subsidies worden ingezet om de deelname van doelgroeppeuters te stimuleren en om de aanbieders in staat te stellen te voldoen aan de kwaliteitscriteria voor de VVE-peuteropvang. Daarnaast is er subsidie voor ouders, die niet in aanmerking komen voor Kinderopvangtoeslag van de belastingdienst, omdat een of beide ouders geen betaalde baan hebben.

Het VVE-beleid is onderdeel van het onderwijsachterstandenbeleid. Binnen dit achterstandbeleid kiezen we ervoor dat het zwaartepunt ligt bij de voorschoolse educatie en de overgang naar de vroegschool. Deze focus wordt ondersteund door het kabinetsbeleid om het aanbod van VE-educatie uit te breiden naar 16 uur per week. Voor het 'overige' onderwijsachterstandenbeleid voor het primair onderwijs wordt afzonderlijk beleid ontwikkeld. Het nieuwe onderwijsachterstandenbeleid zal eind 2020 worden vastgesteld.

Deze notitie is tot stand gekomen in samenwerking met de VVE-peuteropvangaanbieders en het primair onderwijs in Nijmegen.

Op basis van artikel 166 en 167 lid 1 Wet op het Primair Onderwijs zijn gemeenten verantwoordelijk voor het organiseren van voldoende aanbod voor- en vroegschoolse educatie. Burgemeester en wethouders voeren ten minste jaarlijks overleg en dragen zorg voor het maken van afspraken over:

- a. met het oog op een zo groot mogelijke deelname van het aantal kinderen aan voorschoolse educatie:
 - 1°. Het vaststellen welke kinderen met een risico op een achterstand in de Nederlandse taal in aanmerking komen voor voorschoolse educatie,
 - 2°. De wijze waarop die kinderen worden toe geleid naar voorschoolse en vroegschoolse educatie, en
 - 3°. De organisatie van een doorlopende leerlijn van voorschoolse naar vroegschoolse educatie, en
- b. resultaten van vroegschoolse educatie

Wat is voor- en vroegschoolse educatie (VVE)

Voor- en vroegschoolse educatie (VVE) is een programma met als doelstelling de (dreigende) taal- en ontwikkelingsachterstanden van jonge kinderen van circa 2 tot 6 jaar te verminderen. Hierdoor kunnen deze kinderen een betere start maken aan het begin van de basisschool. VVE valt in twee delen uiteen:

- Voorschoolse educatie. Dit gebeurt op de peuteropvang en/of het kinderdagverblijf en richt zich op peuters van 2 à 2,5 en 3 jaar. Dit valt onder de verantwoordelijkheid van gemeenten.
- Vroegschoolse educatie. Dit gebeurt op de basisschool en is gericht op kleuters.

De GGD ziet de jonge peuters tijdens de contactmomenten op het consultatiebureau. Tijdens het contactmoment op 1,5-jarige leeftijd wordt in het bijzonder aandacht besteed aan (dreigende) taal- of ontwikkelingsachterstanden. De gemeente heeft de GGD aangewezen als instantie die de VVE-indicatie. Op basis van deze indicatie komen deze peuters vanaf hun 2-jarige leeftijd in aanmerking voor het VVE-aanbod. In deze notitie spreken we verder over doelgroeppeuters.

Een VVE-programma richt zich op meerdere ontwikkelingsgebieden. Het omvat de taalontwikkeling, de sociaal-emotionele ontwikkeling, het ontwikkelen van grove en fijne motoriek en beginnende rekenvaardigheden.

Uit landelijk en internationaal onderzoek is gebleken dat de educatieve programma's bijdragen aan het verkleinen van achterstanden van 4-jarigen die de overstap maken naar het basisonderwijs. (Bron PreCool onderzoek van Leseman & Veen uit 2016)

VVE op voorscholen is spelenderwijs leren

Bij VVE staat doelgericht en gedifferentieerd werken aan de brede ontwikkeling centraal. Er wordt gewerkt vanuit ontwikkelingsdoelen van individuele kinderen. Op de voorscholen gebeurt dit op een speelse manier. Tijdens spel doen kinderen allerlei verschillende en nieuwe ervaringen op. Omdat jonge kinderen vooral leren door zelf te ervaren, is uitdagend spel voor jonge kinderen dé manier om te leren. Het VVE-aanbod voor peuters bestaat daarom grotendeels uit spelletjes (activiteiten) en begeleid spel in hoeken, waarbij plezier en betrokkenheid van de kinderen en het verdiepen van het spel voorop staan. Omdat pedagogisch medewerkers voortdurend ontwikkelingsdoelen van individuele kinderen in hun achterhoofd hebben en deze hun interacties met individuele kinderen en het VVE-aanbod beïnvloeden, wordt spelenderwijs de ontwikkeling van de kinderen gestimuleerd. Ook in VVE-methodes staat spel centraal. Deze bestaan uit leuke en prikkelende activiteiten waarbij de eigen inbreng van kinderen belangrijk is, gegroepeerd rond thema's die passen bij de belevingswereld van jonge kinderen.

2. Ontwikkelingen in afgelopen jaren

In Nijmegen is de afgelopen jaren in samenwerking met de aanbieders van peuteropvang al veel geïnvesteerd in de kwaliteit VVE-aanbod. Sinds 2012 is een start gemaakt met de harmonisatie van de kinderopvang, wat inhoudt dat de verschillen tussen peuterspeelzalen en kinderdagverblijven grotendeels zijn verdwenen. Met ingang van 2018 is harmonisatie wettelijk geregeld en gelden dezelfde kwaliteitseisen voor beide voorzieningen. Er kwamen steeds meer kinderopvanglocaties waar ook voorschoolse educatieve programma worden aangeboden. In deze periode waren op basis van het G37- beleid relatief veel middelen beschikbaar om de kwaliteit van de het VVE-aanbod te verbeteren. Met inzet van subsidies is stevig geïnvesteerd in de kwaliteit van de peuteropvang, in de Instandhouding van peuterspeelzalen in achterstandswijken, in scholing van kinderopvangmedewerkers en innovatieve VVE-projecten. Na een uitgebreid onderzoek van de Onderwijsinspectie naar de kwaliteit van het VVE-aanbod is in Nijmegen in 2017 gebleken dat de kwaliteit goed was. Ook in 2019 zijn een aantal koppels van voorscholen en vroegscholen bezocht door de Inspectie, waarover is gerapporteerd is dat zij aan de basiskwaliteitseisen voldoen en daarboven een plus bieden.

Kwaliteitskader VVE-peuteropvang

In 2018 in de wet Innovatie en kwaliteit kinderopvang (wet IKK) in werking getreden. Dat gebeurde in twee fasen in 2018 en 2019 met nieuwe eisen over kwaliteit, opleidingseisen medewerkers, pedagogisch beleidsplannen, beroepskracht –kind-ratio en de inzet van hbo educatieve ondersteuners. Naast deze landelijke wetgeving heeft Nijmegen een eigen Kwaliteitskader gemaakt voor de VVE-peuteropvang. Peuteropvangaanbieders kunnen alleen in aanmerking komen voor subsidie voor peutertoeslag of maatwerk als de locatie voldoet aan deze kwaliteitseisen. De GGD Gelderland-Zuid houdt toezicht op de naleving van deze kwaliteitseisen. De VVE-locaties hebben een vermelding in Landelijke Register Kinderopvang inclusief rapportages in het kader van de toezichtfunctie.

In 2016 is het gemeentelijk beleidskader 'Zoveel kinderen, zoveel kansen' 2016-2022 als kader voor het beleid voor kinderen van 0 tot 12 jaar. En in 2017 heeft de gemeenteraad het nieuwe beleid Peuteropvang VVE Nijmegen 2018 vastgesteld. Daarin zijn kwaliteitscriteria vastgesteld, waaraan de VVE-peutergroepen moeten voldoen. In het kader van de harmonisatie is het beleid voor peuterspeelzaalwerk (exclusief voor VVE-peuters) is omgevormd tot

één beleid voor kinderopvang (peutergroepen en kinderdagverblijven). Hiermee wordt een bijdrage geleverd aan het terugdringen van de segregatie in peutergroepen met veel kinderen in een achterstandsituatie. Om het aanbod en de kwaliteit van het VE-aanbod op peil te houden verleent de gemeentesubsidie voor peuteropvanglocaties, die voldoen aan de VVE-kwaliteitscriteria en voor de instandhouding van voldoende VE-aanbod verspreid over de stad. Binnen het huidige Nijmeegse beleid wordt voor doelgroeppeuters 12 uur per week VE aangeboden, waarbij 2 x 3 uur gratis ter beschikking wordt gesteld, naast 6 uur waarvoor een ouderlijke bijdrage wordt gevraagd. Voor de ouders van doelgroeppeuters, die niet in aanmerking komen voor Kinderopvangtoeslag van de Belastingdienst wordt een peutertoeslagen ter hoogte van de kinderopvangtoeslag verleend. Dit gaat om gezinnen waar één of beide ouders geen betaalde baan heeft. Voor de reguliere peuters die VE-peuteropvang bezoeken, wordt subsidie verleend aan de aanbieders als tegemoetkoming in de bekostiging van de extra kwaliteitseisen. De subsidies voor de huisvestingskosten van peuterspeelzalen en voor extra personeelsformatie zijn met ingang van 2019 gestopt.

In 2019 behoort 18% van de peuters tot de VVE-doelgroep, daarmee zit Nijmegen op het landelijk gemiddelde. In ons beleid streven we naar goede spreiding van het VVE-peuterlocaties over de stad met een mix van reguliere peuters en doelgroeppeuters. Feit blijft dat er een aantal wijken zijn met veel gezinnen in een achterstandsituatie en daar is het aandeel VVE-peuter fors hoger dan het stedelijk gemiddelde. In deze wijken zijn peuteropvang, waarvan meer dan 75% van de peuters een VVE-indicatie heeft. Een ander voorbeeld is Nijmegen-Noord, een stadsdeel met heel veel jonge kinderen. Hier is het aandeel doelgroeppeuters lager dan 18%, maar door het grote aantal peuters in Noord is de behoefte aan VVE-plaatsen de laatste tijd flink toegenomen. Het aantal plaatsen in de VVE-peuteropvang is onlangs uitgebreid in Noord.

Peutermonitor

In 2018 is Nijmegen gestart met de peutermonitor. Deze heeft twee belangrijke functies. De peutermonitor is het instrument waarmee we exact kunnen volgen en controleren hoe de subsidies door de VVE-aanbieders worden besteed. Daarnaast levert de peutermonitor relevante beleidsinformatie over de ontwikkeling op de VVE-locaties: maandelijkse overzichten met aantallen peuters (uitgesplitst naar doelgroeppeuters, reguliere peuters en leeftijdsgroepen). Daarnaast informatie het aandeel ouders dat Kinderopvangtoelage ontvangt, over het aandeel peuters met een VVE-indicatie dat een VVE-peuteropvang bezoekt en over de beschikbaarheid en spreiding van de VVE-peuteropvang over de stad.

3. Nieuwe wetgeving VVE

Het Kabinet heeft besloten tot een uitbreiding van de voorschoolse educatie (VE) met ingang van 1 augustus 2020, zodat het educatieve programma meer effect kan sorteren in de peuteropvang. Letterlijk staat in de nieuwe regelgeving dat voor doelgroeppeuters van 2,5 jaar tot 4 jaar totaal 960 uur voorschoolse educatie moet worden georganiseerd. Omdat de meeste VVE-peuteropvang 40 weken per jaar beschikbaar is, betekent dit dat 960 uur in een periode van 1,5 jaar op basis 40 weken per jaar leidt tot een gemiddelde van 16 uur per week. Gemeenten en kinderopvang zijn vrij afspraken te maken over de invulling van de 960 uur, met dien verstande dat maximaal 6 uur VE per dag mag worden aangeboden. Peuters, die hele dagen op een kinderdagverblijf doorbrengen (bijv. 8 tot 9 uur) komen slechts voor een deel van de dag in aanmerking voor VE.

Naast de uitbreiding naar 16 uur moet het educatieve aanbod verbeterd worden door de inzet van pedagogische beleidsmedewerkers op hbo-niveau (met ingang van het jaar 2022). Bij de invoering van Beleidsregels VVE Peuteropvang Nijmegen in 2018 is in de kwaliteitscriteria opgenomen dat de VVE-peutergroepen ondersteund moeten worden door educatieve ondersteuners (op hbo-niveau). Deze kwaliteitsslag heeft de peuteropvang in Nijmegen al gemaakt. Het is een voorwaarde om in aanmerking te komen voor subsidie voor de VVE-peuteropvang.

4. VVE- kwaliteit en peuterarrangementen

De gemeente verleent subsidie voor peuterarrangementen om het bereik van VVE-peuters te stimuleren met een ruim aanbod verspreid over de stad. Daarbij gaat het enerzijds om het stimuleren van het bereik van de VVE-doelgroep door het gebruik van gratis dagdelen te bekostigen, en anderzijds door de kosten voor niet-WKO-ouders op hetzelfde niveau te houden als voor ouders die wel in aanmerking komen een inkomensafhankelijke Kinderopvangtoeslag.

Het tarief voor de peutertoeslag is gebaseerd op het landelijk normtarief voor de kinderopvang met een plus van VVE-kwaliteit op de VVE-peuterlocaties. Deze 'plus' is berekend op basis van de extra inzet die de aanbieders moeten leveren om de basiskwaliteit te kunnen garanderen. Over de inhoud van de basiskwaliteit en de aannames voor de ureninzet van de pedagogisch medewerkers in de VVE-peuteropvang is regelmatig overleg met de VE-aanbieders.

De grondslag voor de subsidie voor de peutertoeslagen is het landelijk normtarief kinderopvang dat jaarlijks wordt vastgesteld door het ministerie van SZW en dat tarief hanteert de belastingdienst voor de berekening van de Kinderopvangtoeslag. Daarnaast bereken we jaarlijks een uurtarief voor de extra kosten die de peuteropvang heeft in verband met het voldoen aan de VVE-kwaliteitseisen.

Voor het jaar 2020 zullen we als grondslag voor het uurtarief kinderopvang rekenen van € 8,17 (landelijk normtarief) plus een opslag van € 1,60 per uur voor de VVE-kwaliteit.

Naast de subsidie voor de basiskwaliteit en peutertoeslagen is er behoefte aan maatwerksubsidies om het aanbod en de kwaliteit op peil te houden, in het bijzonder voor peutergroepen met een hoog aandeel doelgroepeuters en voor de instandhouding voor locaties met specifieke problematiek in wijken met veel kinderen in een achterstandsituatie. In de paragraaf over maatwerk gaan we hier verder op in.

5. Uitwerking 960 uur voorschoolse educatie met ingang van 2020

Juridische kader

Koninklijk Besluit van 20 september 2019 tot wijziging van het Besluit basisvoorwaarden kwaliteit voorschoolse educatie in verband met de verhoging van het minimaal aantal uren aanbod voorschoolse educatie en de inzet van pedagogische beleidsmedewerkers

In het Besluit geeft de minister gemeenten de ruimte om zelf een verdeling te maken voor de totaal 960 uur VE-aanbod voor doelgroepeuters in de leeftijd van 2,5 tot 4 jaar. Er zijn varianten mogelijk waarbij het aantal uren per week ieder half jaar geleidelijk toeneemt tot het 4e jaar, waarbij het totaal aantal uren op 960 uur uit komt. Randvoorwaarde is dat maximaal 6 uur VE per dag meetelt voor de invulling van de 960 uur. Voor deze leeftijdsgroep is 6 uur per dag het maximaal haalbare voor de effectiviteit van een educatief programma. Bijv. een kinderdagverblijf, waar een peuter van 3 de hele dag verblijft, kan slechts voor maximaal 6 uur per dag ondersteuning ontvangen voor de VVE-peuteropvang. De keuze voor het aantal weken VVE-peuteropvang is vrij; oplopende naar 52 weken per jaar.

In goed overleg met de VVE-peuteropvang-aanbieders (KION, KINOP en Abeltje) is een voorstel uitgewerkt. Naast de kinderopvang is het primair onderwijs ook betrokken bij de voorbereiding. Binnen het VVE-beleid is ook aandacht voor een goede overgang naar de vroegschool en de doorgaande leerlijn.

5.1 Uitbreiding VE-aanbod naar 960 uur

- Als invoeringsdatum van het nieuwe beleid kiezen we voor 1 augustus 2020, vanaf deze datum zal op iedere VVE-locatie 16 uur VVE-opvang per week worden aangeboden. We conformeren ons aan de invoeringsdatum die minister in de nieuwe regeling heeft opgenomen.

- De nieuwe beleidsregels bieden ruimte voor een flexibele invulling van 960 uur vve-opvang gedurende de leeftijdsperiode van de peuters van 2,5 tot 4 jaar.
 - De VVE-peuteropvang biedt de doelgroeppeuters 4 dagdelen van 4 uur per week (16uur per week) gedurende 40 weken per jaar. We handhaven 40 weken op jaarbasis omdat -op basis van ervaringsgegevens- bekend is, dat de doelgroeppeuters niet of amper komen tijdens schoolvakanties. We zullen in overleg met de aanbieders blijven volgen of behoefte aan VVE-opvang de peutermonitor gaan volgen. Het feit dat peuters tijdens vakantieweken niet naar de opvang gaan is een aanwijzing dat er altijd een ouder thuis is die de kinderen thuis opvangt, dat een van ouders of de ouder geen baan heeft. Wij blijven volgen hoe de arbeidsparticipatie van deze ouders zich ontwikkelt.
 - Voor kinderdagopvang met VVE-aanbod zal de het VVE-aanbod flexibel worden ingevuld onder de voorwaarde dat de doelgroeppeuter minimaal 960 uur VVE-aanbod krijgt aangeboden in de leeftijdsperiode van 2,5 tot 4 jaar. Voor de berekening van het VVE-aanbod kan men maximaal 6 uur per dag VVE aanbieden. In de praktijk betekent het dat voor de meester peuters op de VVE-kinderdagverblijven 3 x 5,5 uur VVE wordt aangeboden per week gedurende 48 weken per jaar.
- De gemeente verleent peuteropvangaanbieders subsidie op basis van de Verordening VVE-peuteropvang 2018 in de vorm van peutertoeslagen voor alle peuters tussen 2,5 en 4 jaar, die de VVE-peuteropvanglocaties bezoeken.
- Doelgroeppeuters vanaf 2 jaar komen in aanmerking voor peutertoeslag (op basis van inkomensafhankelijke ouderbijdrage) en 2 gratis dagdelen.
- De voorgestelde regeling is alleen van toepassing op peuters woonachtig in de gemeente Nijmegen (ingeschreven bij een ouder die in Nijmegen woont).
- De peuterarrangementen zijn alleen beschikbaar voor peuters die geplaatst zijn op een VVE-peuteropvanglocatie, die is gevestigd in de gemeente Nijmegen.

Bovengenoemde uitgangspunten voor de VVE-subsidies zijn opgenomen in de aangepaste Beleidsregels VVE Peuteropvang 2020, die tegelijkertijd met deze beleidsnotitie worden vastgesteld door het college.

VVE peuteropvang voor peuter vanaf 2 jaar

In Nijmegen kunnen doelgroeppeuters al jaren vanaf 2 jaar naar de VVE-peuteropvang. Voor peuters zonder VVE-educatie ligt de startleeftijd op 2,5 jaar. Waarom wordt deze opvang geboden vanaf 2 jaar?

1. Op des te jongere leeftijd gestart wordt met het VVE-aanbod, des te kleiner de al opgelopen achterstand en hoe groter de kans dat het kind met een goede basis aan de basisschool begint. Uit internationaal onderzoek is bekend dat achterstanden van VVE-doelgroepkinderen groter kunnen worden gedurende de tijd¹. Uit onderzoek blijkt dat een VVE-aanbod van hoge kwaliteit gedurende de eerste drie levensjaren een positief effect heeft op de cognitieve, taal- en sociale ontwikkeling van kinderen die risico lopen op een ontwikkelingsachterstand² en ³.
2. Wanneer de doelgroeppeuters op 2-jarige leeftijd starten, kunnen ze eerder wennen aan een dagdeel zonder aanwezigheid van ouder(s). En eerder spelenderwijs aan de slag met het educatieve programma. Kwalitatief goed VVE-aanbod is gedifferentieerd, dat wil zeggen dat het aansluit bij de ontwikkelingsdoelen van individuele kinderen in de groep
3. Tijdig starten met VVE verkleint segregatie. Waar kinderen van tweeverdieners al gebruik kunnen maken van een (voorschoolse) voorziening vanaf babyleeftijd, kunnen VVE-doelgroeppeuters (van ouders die geen gebruik kunnen maken van kinderopvangtoeslag) dit pas vanaf tweeënhalf jaar. Dit is ruim twee jaar later.

¹ Hart en Risley (2003)

² Klopprogge, de Wit (2015) Het onderwijsachterstandenbeleid na 2015

³ Melhuish, E., Ereky-Stevens, K., Petrogiannis, K., Ariescu, A., Penderi, E., Rentzou, K., Tawel, A., Broekhuizen, M., Slot, P., & Leseman, P. (2015). A review of the research on the effects of early childhood education and care (ECEC) on development. Oxford/ Utrecht: Project Care

4. Ten derde hebben peutergroepen en kinderdagverblijven een signalerende en preventieve functie. Zij zijn bij uitstek geschikt om eventuele ontwikkelings- of gedragsproblematiek vroegtijdig te signaleren en met ouders en zorgverleners te bespreken.

5.2 Financiën

De gemeente ontvangt een specifieke uitkering voor het onderwijsachterstandenbeleid met de verplichting om voldoende voorzieningen met voorschoolse educatie aan te bieden. De hoogte van deze uitkering wordt jaarlijks vastgesteld op basis van de CBS-achterstandsscore van de gemeente; de uitkering voor Nijmegen is voor de periode 2019-2022 voorlopig vastgesteld op gemiddeld € 4.400.000 per jaar. De OAB-uitkering voor Nijmegen stijgt deze beleidsperiode tot 2022 heel beperkt en voor het jaar 2020 voorlopig beschikt op € 4.558.216.

Daarnaast ontvang in de Algemene Uitkering de zgn. Asschermiddelen. Deze middelen zijn bestemd om alle peuters de mogelijkheid te geven naar de opvang te gaan. Hierbij gaat het met name om ondersteuning van ouders die niet in aanmerking komen voor Kinderopvangtoeslag van de belastingdienst, omdat niet beide ouders of het eenoudergezin geen inkomen hebben uit arbeid. Met de kanttekening dat met het AOB-budget een extra taak moet worden uitgevoerd: met ingang van 2020 een uitbreiding van het VVE-aanbod te realiseren met 25%, het aanbod van de VVE-peuteropvang moet worden uitgebreid van 12 naar 16 uur per week. De ruimte die beschikbaar is voor flankerend beleid is afhankelijk van de ontwikkeling van het aantal peuters en de invulling de taakstelling voor het programma Onderwijs voor 2021 en volgende jaren.

Uitgangspunt is dat de VVE-subsidies voor de gehele beleidsperiode kunnen worden gedekt uit de middelen die van het Rijk worden ontvangen voor het achterstandenbeleid. Daarbij gaat het om subsidies voor de VVE-peuterarrangementen, het flankerend VVE-beleid en de subsidie voor de voorschoolse educatie van het Primair Onderwijs.

In hoeverre ouders daadwerkelijk gebruik maken van het gewijzigde VVE-aanbod is een onzekerheid. Voor peuters die het educatief programma krijgen aangeboden op een peuteropvang zal niet 100% gebruik maken van het aanbod. De verwachting is dat voor de jongste peuters vanaf 2 jaar de gemiddelde deelname lager zijn dan gemiddeld 16 uur per week. De peuteropvangaanbieders verwachten dat het merendeel van de ouders gebruik zal maken van het extra aanbod. Voor peuters die het VVE-programma krijgen aangeboden op een kinderdagverblijf zullen de extra uren zeker gaan gebruiken.

Via de peutermonitor kunnen we de daadwerkelijk afname van het aantal uren exact volgen.

De gemeente volgt de ontwikkeling van de deelname aan het VVE-aanbod via onze peutermonitor. Via deze monitor kunnen we exact volgen hoeveel peuters (reguliere en doelgroeppeuters) de VVE-locaties bezoeken. Per maand zien we hoeveel de peuters gebruik maken van het aanbod en het aantal uren dat zij per week afnemen. De peutermonitor is ook het instrument voor de verantwoording van de subsidies die we aan de VVE-aanbieders verlenen.

6. Flankerend VVE-beleid (maatwerk) met ingang van 2020

Uitgangspunt van het VVE-beleid is dat we zoveel mogelijk peuters in een achterstandsituatie willen bereiken met een educatief aanbod van hoogwaardige kwaliteit, zodat zij een goede start kunnen maken na de overstap naar het basisonderwijs. De toegang tot het VVE-aanbod moet laagdrempelig zijn met een goede spreiding over de stad met een uitgebreide keuze van locaties met een mix van doelgroeppeuters en reguliere peuters.

Het grootste deel van de VVE-subsidies bestaat uit kindgebonden subsidies, die op basis de aantallen peuters worden verstrekt. Naast deze generieke subsidie vinden wij het van belang dat er ruimte blijft voor maatwerksubsidies om de doelstellingen van het VVE-beleid te stimuleren.

Bij de invulling van het flankerend beleid houdt de gemeente zich aan het uitgangspunt dat peuteropvang een gelijkwaardige positie heeft binnen de geharmoniseerde markt van de kinderopvang. Voor de extra kwaliteit die VVE-peuteropvangaanbieders leveren kan de gemeente ondersteuning verlenen door het beleid te stimuleren bij

realisering van kwaliteit verhogende of innovatieve projecten. Wanneer de marktwerking faalt om voldoende VVE-peuteropvang te bieden kan de gemeente maatwerk bieden om de beleidsdoelstellingen te realiseren.

De subsidies voor het flankerend beleid worden in principe jaarlijks opnieuw vastgesteld op basis van de prioriteitsstelling binnen het VVE-beleid en afhankelijk van de beschikbare middelen voor het peuterwerk.

In overleg met de VVE-opvangaanbieders en het onderwijs kunnen de volgende thema's in aanmerking komen voor subsidies voor flankerend beleid. De subsidie zal van jaar tot jaar worden beoordeeld op basis van een inhoudelijke toetsing en is afhankelijk van het beschikbare budget.

6.1 Groepsverkleining voor locaties met een hoog aandeel doelgroeppeuters

Er zijn aanzienlijke verschillen in samenstelling van de VVE-peutergroepen. De groepen met een hoog aandeel doelgroeppeuters vergen veel van de medewerkers. Daarom wordt voorgesteld om voor peutergroepen (locaties) met meer dan 80% doelgroeppeuters de groepsgrootte terug te brengen van 16 naar 14 peuters. We verwachten dat in deze samenstelling de opbrengst van het educatieve programma beter tot zijn recht komt. Er zijn in Nijmegen 9 peuteropvanglocaties met > 80% doelgroeppeuters. Het percentage doelgroeppeuters wordt gebaseerd op de peuters, die in de maand oktober van voorafgaande jaar staan ingeschreven op VVE-peuteropvanglocatie. (Te verifiëren via de peutermonitor). Groepsverkleining leidt tot extra kosten voor de VVE-aanbieders, deze zijn berekend op € 11.500 per peuterlocatie op basis van dagdelen van 4 uur.

In samenwerking met de VVE-aanbieders wordt het effect van deze maatregel gevolgd. Hoewel het flankerend beleid jaarlijks wordt opnieuw wordt vastgesteld, is de verwachting dat deze vorm van maatwerk voor meerdere jaren moet worden vastgesteld.

6.2 Ondersteuning instandhouding van VVE peuteropvanglocaties

Met de invoering van de harmonisatie en het nieuwe peuterstelsel in 2018 is gekozen voor een uniforme bekostiging voor alle Vve-locaties. De subsidies voor 17 VE-locaties voor huisvestingslasten, kleinere groepsgrootte (was 14 en is nu 16) en voor de bekostiging van hbo-educatieve ondersteuners vervallen. Uitgangspunt is dat de VVE-aanbieders de locaties kunnen exploiteren met de subsidies voor de peutertoeslagen en de plus voor VVE-kwaliteit.

Maatwerk voor instandhouding van locaties is alleen mogelijk onder specifieke voorwaarden, die gelden van deze locatie:

- Instandhouding van de opvang van belang is in verband de samenstelling van de peutergroep (> 60% doelgroeppeuters.
- Géén adequate alternatieve VE-opvang in de wijk/stadsdeel beschikbaar. Er zijn geen andere VVE-aanbieders die de locatie willen/kunnen overnemen en in stand houden. Hiermee wordt het marktfalen aangetoond.
- De VVE-aanbieders moet aannemelijk maken dat in de bedrijfsvoering alle mogelijkheden zijn opgepakt om de kosten van de locatie te reduceren. De subsidie kan alleen locatie specifiek worden toegekend: voor 2020 gaat het om 3 locaties met een bijdrage van maximaal € 15.000 per locatie.

6.3 Doorgaande leerlijn voorschool naar vroegschool

Het is van groot belang dat resultaten van het VE-programma op de peuteropvang worden voortgezet op de vroegschool (basisonderwijs). Een goede doorgaande lijn (afstemming van het aanbod, delen van ervaringen) zorgt voor een ononderbroken ontwikkeling van kinderen en is essentieel voor het aanbieden van kwaliteit aan twee- tot zesjarigen. Veel kinderen ervaren nu nog een daling in kwaliteit bij de overstap van voor- naar vroegschool. Uit de pilot Startgroepen blijkt dat meer afstemming en regie als positief wordt ervaren. In Nijmegen werken alle voorschoolse voorzieningen en basisscholen met 'Alle Kinderen in Beeld' (AKIB) de basis van de doorgaande lijn. Middels de AKIB wordt informatie over het kind

van ouders en voorschoolse voorziening overgedragen aan de basisschool, zodat de school vanaf het begin af aan zo goed mogelijk kan inspelen op de behoeften en mogelijkheden van een kind.

Op VVE-koppels (een peuteropvang en een basisschool) met meer dan 60% VVE-doelgroepkinderen wordt extra inzet gepleegd op coördinatie tussen voor- en vroegschool. Daarvoor maken de 'koppels' een gezamenlijk VVE-actieplan op basis van de volgende resultaatsafspraken:

- Structureel contact tussen voor en vroegschool in kader van doorgaande lijn
- Jaarlijks overleg op directieniveau op basis van de zelfevaluatieformulieren in kader van resultaatsafspraken
- Gezamenlijk VVE-actieplan.
- Afstemming pedagogisch klimaat en educatief handelen
- Gezamenlijke scholing.
- Afstemming en gezamenlijke evaluatie ouderbeleid.

Op managementniveau wordt toegelicht welke 'ontwikkeling' de leerlingen op schoolniveau doormaken.

-Deelname aan stedelijke scholingsbijeenkomsten voor de Voor- en Vroegschool, waaronder een Resultatenbijeenkomst VVE.

De extra inzet van de voorschoolse voorzieningen wordt ondersteund voor 19 locaties (met >60% doelgroepkinderen).

N.B. Het primair onderwijs ontvangt afzonderlijk subsidie voor hun extra inzet voor de warme overdracht gericht op het vasthouden van VVE-kwaliteit op basis van 26 basisscholen (Conexus, St. Joseph en SIMON). Deze subsidie kan worden verleend uit de beschikbare middelen voor het VVE-beleid.

6.4 Educatief partnerschap

Het betrekken van ouders van de VVE-peuters bij het educatief programma van de voorschool is onderdeel van VE-aanbod. Ouders worden toegerust om thuis de taalontwikkeling van hun peuters te stimuleren. Voor de extra inzet van de medewerkers boven de basiskwaliteit VVE kan maatwerk worden bij afgebakende projecten met concrete resultaatsafspraken.

- Meer tijd voor de jaarlijkse ouderanalyse en vaststellen ouderbeleidsplan
 - Op voorscholen Bibliotheek op School
 - Op voorscholen extra ouderbijeenkomsten
- Plus: de inzet van digitale prentenboeken (Bereslim).

Deze ondersteuning wordt beschikbaar gesteld voor groepen met >60% doelgroepeuters.

6.5 Professionalisering

Het opleiden van medewerkers is primair de verantwoordelijkheid van de peuteropvangorganisaties.

Onder professionalisering verstaan we de inzet gericht op projecten van goede educatieve kwaliteit (volgens de CLASS, score 5 of hoger). Het project VVE-plus wordt op een beperkt aantal plaatsen ingezet, maar de ervaring en kennis wordt gedeeld met de gehele VVE-peuteropvang en de vroegscholen in Nijmegen.

Toelichting op de keuze om VVE-plus voor een jaar voort te zetten. Deze aanpak wordt ingezet op twee koppels van scholen en VVE-peuteropvang.

- Intensieve professionalisering: workshops, gebaseerd op wetenschappelijke inzichten, gekoppeld aan externe en interne coaching
- Frequente gezamenlijke kenniskring uitgevoerd volgens wetenschappelijk bepaalde kwaliteitsnormen
- Aantrekkelijke en doordachte omgeving, gebaseerd op inzichten wetenschappelijk onderzoek
- Nadruk op ouderbetrokkenheid, waarbij gebruik gemaakt wordt van beproefde en onderzochte methode (Bereslim)
- Regelmatige en onafhankelijke kwaliteitsmeting die aan de basis ligt van de professionalisering.

De educatieve kwaliteit van VVE-plus blijkt volgens onafhankelijk onderzoek substantieel verhoogd, in 3 van de 4 deelnemende groepen tot het niveau 'goed'. Dit zijn uitzonderlijke hoge scores. De gezamenlijke scholing en kenniskring leidt tot versterking van de doorgaande lijn. Aspecten van VVE-plus kunnen relatief eenvoudig worden verbreed. De doorstart van VVE-plus bestaat uit de implementatie van één of twee succesvolle VVE-plus onderwerpen per jaar in twee VVE-koppels gedurende twee jaar. Het programma bestaat uit uitvoering van de CLASS (om de twee jaar), vier workshops gekoppeld aan externe en interne coaching en aan een maandelijks gezamenlijke kenniskring.

De financiële vertaling van het VVE-maatwerk voor 2020 is als bijlage 1 toegevoegd.

6.6 Zorgpeuters

Binnen de VVE-locaties is een relatief groot aandeel peuters waar extra inzet wordt gevraagd in verband met problemen bij de peuter of in het gezin waarin de peuter opgroeit. De medewerkers besteden relatief veel tijd voor overleg aan consultatie, met zorgcoördinatoren (Kijk op Kleintjes en Passende Kinderopvang) en met ouders. In de afgelopen jaren is een maatwerksubsidie verleend voor de extra inzet ten behoeve van zorgpeuters binnen de doelgroeppeuters. Het criterium voor zorgpeuter is dat er boven de reguliere contacten meer dan twee extra contactmomenten zijn, niet passend binnen de reguliere werkzaamheden van pedagogisch medewerkers en educatief ondersteuners in de peuteropvang met VVE. Het gaat om ca 250 zorgpeuters.

Op dit moment wordt nieuwe beleid ontwikkeld voor vorming van Brede Basisteams Jeugd en Gezin waarin de taken die op dit moment bij diverse organisatie worden uitgevoerd door één organisatie worden gecoördineerd, zoals integrale vroeghulp en zorg voor het jongste kind in samenhang met Kijk op Kleintjes en Passende Kinderopvang. In afwachting van de keuze voor het nieuwe stelsel zal in het kader van het flankerend beleid voor het jaar 2020 de subsidie voor zorgpeuters worden voortgezet in het overgangsjaar 2020.

Bijlage 1

Overzicht flankerend VVE-beleid in 2020

	Thema	maatregel	criterium	Aantal locaties	Subsidie voor maatwerk
1	Maatwerk voor zware groepen	Groepsgrootte van 16 naar 14 peuters	Peutergroepen met >80% doelgroeppeuters	10 locaties van KION en KINOP á € 11.500 per groep	€ 115.000
2	Instandhouding VVE-locaties	Ondersteuning van onrendabele vve-locaties	Aanbieder geeft inzicht in exploitatie van de locatie. Geen alternatief VVE-aanbod in de wijk	3 locaties á € 15.000	€ 45.000
3	Doorgaande lijn	AKIB, plus: -Structureel contact tussen voor en vroegschool in kader van doorgaande lijn -Jaarlijks overleg op directieniveau op basis van de zelfevaluatie-formulieren -Gezamenlijk VVE-actieplan. -Afstemming pedagogisch klimaat en educatief handelen -Gezamenlijke scholing. -Afstemming en gezamenlijke evaluatie ouderbeleid. Op managementniveau wordt toegelicht welke 'ontwikkeling' de leerlingen op schoolniveau doormaken.	Koppels van voor- en vroegschoolse locaties met een hoge concentratie doelgroepkinderen (>60%) en waar minimaal 75% van de leerlingen doorstroomt van een voorschool naar een of twee vroegscholen	19 koppels Á € 3026 per vve-locatie	€ 57.500

		-Deelname aan stedelijke scholingsbijeenkomsten voor de Voor- en Vroegschool, waaronder een Resultatenbijeenkomst VVE.			
4	Educatief partnerschap	-Meer tijd voor de jaarlijkse ouderanalyse en vaststellen ouderbeleidsplan -Op voorscholen Bibliotheek op School -Op voorscholen extra ouderbijeenkomsten , plus: De inzet van digitale prentenboeken (Bereslim).	Voor- en vroegscholen met een hoge concentratie doelgroepkinderen (>60%) en die al werken met Bereslim		€ 30865
5.	Professionalisering	Implementatie van 1 of 2 succesvolle VVE Plus onderwerpen per jaar in een VVE-koppel: per jaar 4 workshops van 3 uur, gekoppeld aan 4 x externe en 5 x interne coaching (0,5 uur), maandelijkse gezamenlijke kennissamenleving à 2 uur en om de twee jaar uitvoering CLASS.	Nader te bepalen twee koppel van voor – en vroegschool	€ 23.400 per koppel	€ 46.800
6.	Zorgpeuters	Extra ondersteuning voor peuters, die veel extra aandacht en overlegtijd vragen van de pedagogisch medewerkers.	6,5 uur extra inzet per peuter 260 zorgpeuters bij de vve-aanbieders		<u>€ 99.484</u>
	Totaal maatwerk				€ 394.649

Bijlage 2

Overzicht categorieën subsidie peutertoeslagen 2019

	Ouders komen in aanmerking voor Kinderopvangtoeslag		Ouders komen niet in aanmerking voor Kinderopvangtoeslag	
	Peuters met VVE-indicatie	Geen VVE indicatie	Peuters met VVE-indicatie	Geen VVE indicatie
	204	461	483	83
aantal VE-peuters		687	In de leeftijdsgroep 2 tot 4 jaar wonen in Nijmegen 3868 kinderen	
aantal niet-VE peuters		<u>544</u>		
Totaal aantal peuters dat VVE-peuteropvang bezoekt		1231		